

Onderwerp: Presikhaaf: conceptbegroting 2015

Ons kenmerk: 14rv000093

Programma(speerpunt): maatschappelijke participatie en ondersteuning

Nummer:

Elst, 4 november 2014

AAN DE RAAD

1. Samenvatting

Recentelijk is van Presikhaaf de conceptbegroting 2015 ontvangen. De raad wordt gevraagd voor 1 december 2014 zijn gevoelens hierover schriftelijk kenbaar te maken.

Belangrijkste uitgangspunt van deze begroting is dat Presikhaaf zich primair moet richten op de huidige doelgroep SW-ers hetgeen overeenkomt met de conclusies en keuzes van het BReSDO¹ over de uitvoering van de Participatiewet in onze arbeidsmarktregio en de rol van Presikhaaf Bedrijven. Dit sluit ook aan bij de gewenste koers van Overbetuwe. Inmiddels loopt er een onderzoek van het BReSDO naar de inrichting van de Participatiewet en de toekomst van Presikhaaf. De uitkomsten hiervan moeten in februari 2015 beschikbaar zijn. Dan is ook meer duidelijk over de financiële consequenties voor de gemeenten.

Voor 2015 verwacht Presikhaaf een negatief exploitatieresultaat van ca. € 8,8 miljoen. Door het nog steeds ontbreken van weerstandsvermogen komt dit tekort volledig voor rekening van de deelnemende gemeenten. Voor Overbetuwe betekent dit een aanvullende gemeentelijke bijdrage van ca. € 0,65 miljoen. In de meerjarenraming verslechteren de financiële resultaten van Presikhaaf voor de komende jaren aanzienlijk en wordt het een nogal uitzichtloze situatie wat betreft resultaatverbetering. De extra bijdrage van Overbetuwe zou stijgen tot ca. € 0,9 miljoen per jaar in 2016 t/m 2018.

Voorgesteld wordt om voorlopig alleen in te stemmen met de begroting voor het jaar 2015 en niet met de in de begroting opgenomen meerjarenraming 2016-2018. Op basis van de onderzoeksresultaten en het gekozen scenario zal Presikhaaf dan worden verzocht met een definitieve begroting 2015 en een aangepaste meerjarenraming te komen.

2. Waarom naar de raad

De gemeente Overbetuwe is een van de deelnemende gemeenten in het werkvoorzieningschap Presikhaaf Bedrijven. Door middel van periodieke rapportages worden de deelnemende gemeenten geïnformeerd over de ontwikkelingen bij Presikhaaf. Recentelijk is verschenen de conceptbegroting 2015. In dit voorstel geven wij u onze reactie op deze rapportage. De raad wordt gevraagd voor 1 december 2014 zijn gevoelens over de conceptbegroting 2015 schriftelijk aan Presikhaaf kenbaar te maken, waarna het Algemeen Bestuur (AB) de begroting 2015 definitief vaststelt.

3. Doelstelling en beoogd meetbaar effect

Door de financiële situatie bij Presikhaaf kritisch en op de voet te blijven volgen, kan tijdig worden ingespeeld op dreigende financiële nadelen voor de gemeente. Dit is van belang

¹ Bestuurlijk Regionaal Sociaal Domein Overleg

omdat de gemeente Overbetuwe net als de andere deelnemende gemeenten vanwege de Gemeenschappelijke Regeling garant staat voor de exploitatietekorten wanneer deze niet door Presikhaaf zelf kunnen worden opgevangen.

4. Argumenten en alternatieven

Uitgangspunten begroting

In haar vergadering van 27 juni 2014 heeft het Algemeen Bestuur besloten dat de begroting 2015 van Presikhaaf Bedrijven een beleidsarme en structuurarme opzet heeft waarbij zij voor jaarschijf 2015 kaders heeft aangegeven. Voor de meerjarenraming 2016-2018 heeft het Algemeen Bestuur de conclusies en keuzes van het BReSDO over de uitvoering van de Participatiewet in onze arbeidsmarktregio en de rol van Presikhaaf Bedrijven overgenomen als uitgangspunten.

Het belangrijkste uitgangspunt is dat Presikhaaf zich primair moet richten op de huidige doelgroep SW-ers. Daarnaast is voor het jaar 2015 nog rekening gehouden met de vraag van gemeenten om de expertise van Presikhaaf ook in te zetten voor de niet-SW doelgroepen. In de meerjarenraming 2016-2018 is daar verder geen rekening meer mee gehouden.

Toekomstige uitvoering Participatiewet en positie Presikhaaf Bedrijven

Er is een bestuurlijke consultatieronde gehouden langs alle gemeenten en bovendien langs werkgevers- en werknemersorganisaties. De resultaten daarvan zijn onlangs gepresenteerd. Naast een aantal algemene conclusies over de positieve stappen die de afgelopen jaren al door Presikhaaf Bedrijven zijn gezet, delen de gemeenten de volgende opvattingen:

- gemeenten blijven samen verantwoordelijk voor de doelgroep WSW Oud die vanaf 2015 bij Presikhaaf Bedrijven werkzaam is;
- gemeenten willen andere taken en doelgroepen in het kader van de Participatiewet niet op voorhand collectief bij Presikhaaf Bedrijven onderbrengen (vanwege behoefte aan maatwerk, keuzevrijheid, beleidsruimte voor lokale mogelijkheden en vanwege het terugdringen van het ondernemersrisico);
- gemeenten realiseren zich dat het voorgaande op termijn (tussen 5-10 jaar) onvoldoende toekomst biedt voor Presikhaaf Bedrijven.

Bovenstaande sluit aan bij de gewenste koers van Overbetuwe. In het coalitieakkoord is namelijk opgenomen dat de keuze gemaakt wordt om Presikhaaf de huidige SW te laten uitvoeren maar het bedrijf in de komende jaren geleidelijk af te bouwen en voor uitvoering van de Participatiewet gelijktijdig een nieuwe, meer lokale structuur op te bouwen.

In een vervolgproces zullen nu twee parallelle stappen worden gezet.

- Onderzoeken wat de diverse gevolgen zijn van het feit van de doelgroep WSW Oud jaarlijks verder krimpt.
- Onderzoeken wat de mogelijkheden zijn en de meerwaarde is van (sub-) regionale samenwerking op uitvoering en inkoop in het kader van de Participatiewet.

De resultaten zullen naar verwachting rond 1 maart 2015 gereed zijn, waarna passende besluiten genomen kunnen worden.

Inhoud begroting 2015

Presikhaaf komt voor het jaar 2015 uit op een geraamd exploitatieresultaat van ca. € 8,8 miljoen negatief. Kijkend naar de begroting 2014 dan blijkt dat daarin voor 2015 een negatief resultaat werd verwacht van € 7,0 miljoen. Een jaar later verwacht men dus een resultaat dat € 1,8 miljoen lager is. Welke financiële consequenties dit heeft voor de gemeente Overbetuwe wordt verder toegelicht in paragraaf 5c van dit voorstel.

In de paragraaf zal onder meer worden ingegaan op de vraag “hoe kan het resultaat zo negatief uitkomen?”. Voornaamste oorzaak voor het forse nadelige exploitatieresultaat 2015 is het onderdeel subsidieresultaat. De bijdrage die het Rijk aan de gemeenten betaalt voor de SW-populatie zal op twee manieren dalen:

1. de omvang gaat dalen aangezien er geen instroom meer is in de WSW
2. de bijdrage per AJ (ArbeidsJaar) gaat dalen van ca. € 25.600 in 2014 tot ca. € 23.800 in 2018.

De totale salariskosten SW van Presikhaaf dalen uiteraard door een afname van het aantal SW-ers. De salariskosten per fte zullen echter niet dalen door een beperkte stijging van premies, maar vooral doordat de uitstroom bestaat uit personen met een relatief laag salaris. Dit leidt in 2015 tot een negatief subsidieresultaat van maar liefst € 6,1 miljoen. In de meerjarenraming loopt dit zelfs op tot € 8,5 miljoen negatief in 2018.

Het verwachte operationele resultaat voor 2015 is weliswaar ca. € 1,6 miljoen beter dan dat van 2014, maar is nog altijd zo'n € 1,0 miljoen negatief. De lijn van negatieve operationele resultaten blijft zich dus voortzetten. Bovendien is het verschil van € 1,6 miljoen wat vertekend omdat de (negatieve) resultaten van de entiteiten Presikhaaf Schoolmeubelen en Intratuin Arnhem in 2015 geen direct onderdeel meer zijn van het operationele resultaat terwijl dit in 2014 nog wel het geval was. De betreffende bedrijfsonderdelen zijn namelijk verzelfstandigd in afwachting van verkoop / overdracht.

Bij de vorige begroting was aangenomen dat de twee voornoemde bedrijfsonderdelen in 2015 geen deel meer zouden uitmaken van Presikhaaf Bedrijven. Ondanks intensieve pogingen is nog niet duidelijk of de overdracht in 2015 gerealiseerd kan worden. Beide onderdelen hebben nog altijd te kampen met moeilijke marktomstandigheden waardoor de operationele resultaten achterblijven. Wel worden inmiddels besparingsprogramma's uitgevoerd om de kosten te reduceren. Voor 2015 wordt voor de twee onderdelen uitgegaan van een begroot nadelig resultaat van ca. € 0,7 miljoen. Naast dit resultaat (verbonden partijen) maakt ook de post “Incidentele baten en lasten” deel uit van het overige resultaat. Deze incidentele post laat voor 2015 een min zien van € 1,0 miljoen. Uit de specificatie blijkt dat dit bedrag uitsluitend kosten betreft van het boventallig worden van functies als gevolg van de inrichting van nieuwe entiteiten op grond van Stip op de Horizon. De collectieve keuze van de gemeenten voor het uitsluitend onderbrengen van de doelgroep WSW-oud bij Presikhaaf Bedrijven biedt op termijn (5 - 10 jaar) onvoldoende toekomst voor Presikhaaf Bedrijven. Het bedrijf zal door dit toekomstperspectief rekening moeten houden met permanente krimp; in financieel opzicht komt dit terug als jaarlijkse frictiekosten door het beëindigen van langjarige vaste dienstverbanden bij het begeleidend en ondersteunend personeel.

Overdracht vastgoed en kostensturing

Wat betreft het vastgoed van Presikhaaf was vorig jaar de verwachting dat de kwekerij en de locatie aan de Driepoortenweg in 2015 zouden zijn overgedragen aan derden. De vooruitzichten zijn echter dusdanig van aard dat dit nog niet in 2015 kan worden gerealiseerd. Als oorzaken worden door Presikhaaf genoemd; de aanhoudende slechte omstandigheden in de vastgoedmarkt, de moeilijke marktomstandigheden in de tuinbouwsector en het gebrek aan potentiële kopers. Doordat de vastgoedportefeuille in 2015 dus groter is dan verwacht leidt dit tot een nadelig effect op het operationele resultaat van ca. € 0,6 miljoen.

De dienstverlening van Presikhaaf Bedrijven voor gemeenten om SW-ers te ondersteunen en aan het werk te helpen en houden, kost gemiddeld circa € 400 per AJ in 2015 en loopt op tot circa € 1.000 per AJ in 2018. Presikhaaf geeft aan dat binnen deze begroting naar verdere efficiency verbeteringen zal worden gezocht om de kosten van de

uitvoering van de toebedeelde taken te minimaliseren. De gestelde bestuurlijke kaders voor de dienstverlening en doelgroep waarop Presikhaaf Bedrijven zich moet richten leiden er volgens het bedrijf wel toe dat hiervoor maar beperkte mogelijkheden zijn.

Samenvattend advies

Het jaar 2015 is te beschouwen als een overgangsjaar voor Presikhaaf. In maart 2015 zal op basis van de uitkomsten van het BReSDO onderzoek namelijk meer duidelijk zijn over de toekomst van Presikhaaf en de financiële consequenties daarvan voor 2015 en latere jaren.

Wij stellen u daarom voor voorlopig alleen in te stemmen met de begroting voor het jaar 2015 en niet met de in de begroting opgenomen meerjarenraming 2016-2018. Op basis van de onderzoeksresultaten en het gekozen scenario verzoeken wij Presikhaaf met een definitieve begroting 2015 en een (aangepaste) meerjarenraming te komen.

Op grond van bovenstaande zou Presikhaaf alleen de hoogst noodzakelijk investeringen moeten doen en daarnaast trachten de uitgaven zoveel mogelijk te beperken. Ook zou men intensief moeten doorgaan met de geplande overdracht /afstoting van bedrijfsonderdelen en vastgoed. Dit ook om het ondernemersrisico voor de deelnemende gemeenten zoveel mogelijk te beperken.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Bij de reguliere momenten in de begrotingscyclus en bij het verschijnen van voortgangsrapportages zal expliciet aandacht worden geschonken aan de voortgang en ontwikkelingen rondom Presikhaaf.

6. Communicatie

De communicatie verloopt via Presikhaaf.

7. Kosten, baten en dekking

Zoals hierboven al vermeld laat de conceptbegroting van Presikhaaf Bedrijven voor 2015 een tekort zien van ca. € 8,8 miljoen. Door het ontbreken van weerstandsvermogen komt het tekort volledig voor rekening van de deelnemende gemeenten. De gemeente Overbetuwe is in 2015 voor ca. 7,35% risicodragend, hetgeen dus een bijdrage in het tekort betekent van ca. € 0,65 miljoen. In de meerjarenraming verslechteren de financiële resultaten van Presikhaaf Bedrijven voor de komende jaren aanzienlijk en kan inmiddels toch wel worden gesproken van een nogal uitzichtloze situatie wat betreft verbetering van het resultaat.

(Bedragen x € 1.000)	2015	2016	2017	2018
Subsidieresultaat	- 6.090	- 6.864	- 7.616	- 8.452
Operationeel resultaat	- 1.015	- 1.802	- 2.009	- 2.146
Overig resultaat	- 1.671	- 4.600	- 2.300	- 2.000
Totaal exploitatieresultaat	- 8.776	- 13.266	- 11.925	- 12.598
Bijdrage Overbetuwe in tekort	645	975	876	926

Ter vergelijking: over 2013 was sprake van een tekort van ca. € 7,2 miljoen en is inmiddels een aanvullende bijdrage betaald van € 482.600. Voor 2014 verwacht Presikhaaf een tekort van ca. € 8,2 miljoen. Voor Overbetuwe betekent dit opnieuw een aanvullende bijdrage van ruim € 0,5 miljoen.

Zoals bekend is op basis van een aangenomen amendement bij de vaststelling van de Programmabegroting 2013 een Bestemmingsreserve Presikhaaf gevormd. In de jaren 2013 t/m 2015 wordt hierin jaarlijks € 0,5 miljoen gestort (ten laste van de algemene

reserve). Gezien de verwachte aanvullende bijdragen over 2014 en 2015 (totaalbedrag ca. € 1,1 tot € 1,2 miljoen) zal de omvang van deze bestemmingsreserve waarschijnlijk niet voldoende zijn om de aanvullende bijdragen over deze jaren volledig te kunnen dekken. Omdat naar verwachting hierop pas meer zicht komt in de loop van 2015, zal een noodzakelijke aanvullende storting in de betreffende bestemmingsreserve worden meegenomen in de Najaarsnota 2015.

Vanaf 2016 is feitelijk sprake van een structurele bijdrage in het tekort van ca. € 0,9 miljoen. Deze bijdrage zal dan een plek moeten krijgen in onze begroting. In de huidige Programmabegroting 2015 die op 4 november 2014 door de raad wordt behandeld, is nog geen rekening gehouden met een (structurele) aanvullende gemeentelijke bijdrage aan Presikhaaf na 2015. De dekking van de aanvullende gemeentelijke bijdragen vanaf 2016 zal worden meegenomen bij het opstellen van de Kadernota 2016. Dan zijn ook de uitkomsten van het BReSDO onderzoek bekend en is ook meer duidelijk over de toekomst van Presikhaaf en de daaraan verbonden financiële consequenties voor de gemeenten.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

Th. Hoex MMO

drs A.S.F. van Asseldonk

8. Relevante stukken

1. conceptbegroting 2015 Presikhaaf
2. raadsbesluit
3. conceptbrief

Portefeuillehouder: B.A. Ross

Behandelend teammanager voor technische vragen: R. Heijnen, tel.: (0481) 362 300, email: info@overbetuwe.nl